

§ 112 Prästers vigningslöfte och vigsel av samkönade par

KARL-GUNNAR SVENSSON:

Ordförande! Bifall till utskottets förslag. I denna fråga har vi ett enigt biskopsmöte och en enig Läronämnd som tydligt beskriver vad frågan handlar om. Ett ställningstagande mot detta, som görs i reservationen, måste betraktas som ett rent politiskt ställningstagande. Vi har i Svenska kyrkan valt väg i denna fråga som nu utformad kan fungera i hela vår kyrka. I vår nomineringsgrupp har vi ansett att vägen lagts fel, men det som motion 2016:29 handlar om är ju som att köra rakt i diket.

Bifall till Tillsyns- och uppdragsutskottets förslag.

BERIT SIMONSSON:

Ordförande! Världens nöd knackar på vår dörr. Ingen har missat flyktingströmmarna. Politisk oro i världen, ökad existentiell ångest och oro bland människor vi möter, och kyrkans egna problem med det vikande medlemstalet. Vi befinner oss i en omvälvande tid med mycket stora utmaningar för kyrkan där alla goda krafter behövs. Vi behöver varandra. Det skulle vara ett enormt fattigdomsbevis för den mångfaldssträvande Svenska kyrkan om hon inte också i fortsättningen orkade hårbärgera två olika uppfattningar i äktenskapsfrågan. Bland kyrkfolk och kyrkans medlemmar finns många som nu har stora förväntningar på kyrkomötet och på kyrkans ledning som nu skulle välkomna betydligt djärvare och mera visionära grepp från kyrkomötet i en kristid för kyrkan än ett exkluderande av unga människor, medarbetare, på grund av övertygelse i äktenskapsfrågan. Homosexuella uttrycker oro för att de har blivit motionens gisslan. Den går inte våra ärenden. Ja, fler regler för att bli av med unga medarbetare, prästkandidater, med den ena uppfattningen i äktenskapsfrågan skapar bara fler problem.

Det som motion 2016:29 föreslår är inte en positiv, visionär och samlande framtidsväg för oss tillsammans att gå. Vi behöver en sådan väg. I en tid av stor oro behövs goda och varma signaler från kyrkomötet mer än någonsin.

Jag yrkar bifall till Tillsyns- och uppdragsutskottet och därmed avslag till motionen.

BERTIL OLSSON:

Ordförande! Jag yrkar bifall till Tillsyns- och uppdragsutskottet. Den här motionen 2016:29 ställer till problem på många olika sätt om vi skulle bifalla den. Även för en prästkandidat, som tvingas att säga ja till samkönade inför prästvigningen, kan det ju vara så att anledningen till att man säger nej till en vigsel inte behöver vara att det är ett samkönat par. Det kan finnas många andra skäl till att man som präst säger att det här paret kan jag inte viga. Det kan många gånger vara sådant som man inte kan säga något om, därför att man har någon av eller båda kontrahenterna i själavårdssammanhang. Jag vet något som gör att jag aldrig kan välsigna det här förhållandet, därför att jag vet för mycket från ett själavårdssammanhang.

Det jag aldrig kan försvara om det blir ett massmedialt tryck är om jag har vägrat att viga ett samkönat par. Det är bara om det är ett samkönat par som det blir massmedialt intresse, och därför måste vi också värna om de unga kandidaterna så att vi inte säger ”att vi måste tvingas att skriva under detta”, för då skulle det innebära att vi också i slutändan måste viga i vilket fall som helst så fort det är ett samkönat par.

Bifall till Tillsyns- och uppdragsutskottets förslag.

DAG SANDAHL:

Ordförande! Bifall till utskottet. Jag tänkte prata om en del annat. Ernst Troeltsch skrev boken *Der soziale kristlichen Kirchen und Gruppen*. Den ska man läsa. Där beskrev han kyrkan som egentligen kulturöppen, och sekten samlar sig kring sina interna värden. Det var inte så svårt när man tenderade, man kunde ändå förstå att Svenska kyrkan var en kyrka och inte en sekt. Numera är jag osäker. Håller Svenska kyrkan på att göra sig till en hybrid, som Troeltsch skulle göra en ny analys av? Det är en kyrka med sektens särdrag, den hittar några sektmarkeringar och kring dem samlas vi. Det är just de som är det sammanfogande kittet. Det här kan man fundera lite vidare över. I politisk mening ser jag ju nu salamtaktiken praktiseras, steg för steg så hugger man svansen. Det kallas salamtaktik för alla som vet någonting om politik. För de som är klassiskt bildade gäller en helt annan sak, *Pacta sunt servanda*, man ska hålla avtal. Det som var villkoren när man tog det här beslutet, som var kontroversiellt och som kom till på en höft och i stor brådska, det måste gälla framöver.

Men jag läste ju Läronämnden med sedvanligt stort intresse. Hur är det nu? Är det verkligen så att det är konstitutivt? Jag kan väl inte lura upp Ragnar Persenius ännu, men det vore inte utan intresse. Det finns ett antal konstitutiva regler, t.ex. att ha förklarat sig beredd, som kyrkomötet fastslog 1997. Om kyrkomötet 2016 fastslår något här, är väl det lika konstitutivt som alla andra kyrkomötesbeslut. Man kan inte hoppa mellan kategorierna som Läronämnden gör. Antingen är det ett beslut som inte är konstitutivt, då gäller dagens beslut eller gårdagens, eller så är det konstitutivt. Jag tror att somliga som har suttit med länge, och jag ska inte särskilt jaga Ragnar Persenius, eller ska jag det, borde fundera två varv till. Vad är konstitutivt? Att sakramentsförvaltning och sådant är konstitutivt, men att man ifrågasätter t.ex. ordningen med kvinnor och prästämbetet är det konstitutivt för Svenska kyrkan? Det var det inte när jag döptes. Det var det inte när jag konfirmerades och inte heller när jag prästvigdes. Det var det 1997, och varför inte dessförinnan. Vi måste vara försiktiga med orden och veta att de faktiskt täcker en verklighet och inte bara skönmålar.

Ordförande! Troeltsch gav mig en tankeställare. Vad är det för kyrka vi håller på att få? En hybridkyrka, någonting mellan kyrka och sekt. Då vill vi kanske inte vara med längre. Du ska inte synda på nåden. Jag har tio sekunder kvar och kliver ner som en rättfärdig människa.

NILS GÅRDER:

Ordförande! Vi känner alla 2009 års beslut i frågan om äktenskap och vigsel. Vi vet också att det där blev tydliggjort, något som jag mycket uppskattar, att det rymdes två skilda uppfattningar om äktenskapslöften och om vigsel inom vår kyrkogemenskap.

Motion 2016:29 av Anna Ekström intar en annan ståndpunkt. Jag tycker att den motionen är bra. Den är tydlig, den ger uttryck för ett annat förhållningssätt och det står naturligtvis kyrkomötet fritt att ändra sig. Konsekvenserna skulle jag bli mycket olyckliga, men det är en annan sak. Motionen är tydlig. Efter att Läronämnden och Tillsyns- och uppdragsutskottet behandlat den, kan vi nog veta att den motionen kommer inte att bifallas.

Nu är det så att vår debattordning är sådan att man har ett anförande och därför måste jag redan i detta anförande behandla den fråga som kommer att bli mötets huvudsakliga fråga, nämligen att ta ställning till det särskilda yrkande som kommer att framläggas här och som är, för alla tror jag, hyfsat bekant. Varje erfaren förhand-

lare vet att man inte lämpligen genast alltid anger vad man har för mål. Det viktiga i en förhandling, när man vill rubba ett förhållande, är att ifrågasätta status quo, alltså det som nu gäller. Då gör man det lämpligen på ett sådant sätt att man bara öppnar möjligheten för ändringsdiskussion. Det kan tyckas ganska okontroversiellt, men det är ett klokt förhållningssätt om man inte vill att det bestående ska kunna gälla utan på sikt ska ändras. Därför skulle jag redan nu vilja uppehålla mig vid det särskilda yrkandet som kommer att komma och som syftar till utredning. Det syftar just till att rubba status quo, att kyrkomötets år 2009 fattade beslut inte längre ska uppfattas som uttryck för vår uppfattning utan kan sägas ha blivit ifrågasatt. Det är skälet till att jag kommer att rösta emot det särskilda yrkandet, för det handlar om att ifrågasätta, att öppna vägen för att ifrågasätta detta ställningstagande och istället att välja en ny väg, sannolikt den som Anna Ekström helt öppet har redovisat men som man inser att man inte kan företräda fullt ut och då får bifall här i kyrkomötet.

Tidigare idag behandlade vi en fråga om diskriminering, en motion från Anders Nihlgård m.fl. Den motionen behandlade tycker jag frågan om diskriminering, och jag stödde den motionen och röstade för den, för jag tycker att den behandlade saken på ett klokt sätt. Den var förenlig med 2009 års beslut, nämligen att man inte ska diskriminera men behandla alla väl, även de som önskar bli vigda ...

ANDERS ROOS:

Ordförande! I POSK:s handlingsprogram står följande: De olika kyrkliga traditioner och inriktningar som ryms inom Svenska kyrkan utgör en rikedom. För att undvika kyrkosplittring måste alla vara beredda att respektera varandras olika uppfattningar och att följa demokratiskt fattade beslut. Toleransen för oliktankande behöver öka. Vi behöver lyssna lyhört till Gud och människor.

För POSK är det självklart att alla oavsett sexuell läggning eller könsöverskridande identitet eller uttryck ska mötas med respekt och välkomnas i Svenska kyrkan. POSK står bakom att kyrkan erbjuder alla par som vill leva i trygga och fasta förhållanden den möjligheten inom äktenskapets ram. Svenska kyrkan erbjuder vigsel mellan personer av samma kön samtidigt som ingen enskild präst har skyldighet att tjänstgöra vid vigsel av par av samma kön. POSK delar uppfattningen att Svenska kyrkan med sin lutherska äktenskapssyn kan rymma två olika uppfattningar i vigselfrågan utan att dessa blir kyrkoskiljande. Detta leder till att vi säger, att det beslut som kyrkomötet har fattat om vigsel mellan personer av samma kön ska stå fast i sin helhet och att äktenskapssynen inte ska ha någon betydelse för vem som erbjuds anställning inom Svenska kyrkan. I anställningen innefattas också vigningen.

Detta är POSK:s uppfattning och vi hoppas att det ska vara hela Svenska kyrkans uppfattning.

JERKER ALSTERLUND:

I centergruppen har vi tittat på det här och tycker att Tillsyns- och uppdragsutskottet har gjort ett bra jobb och att det här är en fråga som vi kan hantera i kyrkan. Jag tror att det finns så goda erfarenheter att det inte behöver bli en tillspetsad fråga. Vi har diskuterat och säger att utskottets förslag om avslag är det som vi kommer fram till, men jag föregriper också det yrkande som kommer att komma. Det har diskuterats inom centergruppen, och Jesper Eneroths förslag om ett tillägg är något som vi inom centergruppen är positiva till att ställa oss bakom.

LISA TEGBY:

Ordförande, biskopar och ledamöter! Med stor glädje har jag ett par gånger haft vigslar av samkönade par. Det har varit fint. Jag är glad för att vi har den här möjligheten i vår kyrka. Vår kyrka säger ja till mångfald och diskriminerar inte. För alla kyrkans medlemmar är det inte självklart med vigsel av samkönade, inte heller för alla som blir präster, av bibeltolkningsskäl, av ovana. Jag sa inte ja till samkönad vigsel för 45 år sedan när jag blev präst. Jag vet inte om jag kände något samkönat par då. Jag har ändrat mig, teologin och kyrkan har ändrat sig. Det är inget problem att vi tänker olika kring detta. Den mångfalden har vi råd med i vår kyrka, för kyrkan diskriminerar inte. Kyrkoherden ansvarar för att vigsel av varje par ska ske. Om någon inte vill viga de som är frånskilda, vilket var en stor fråga när jag var ny som präst, så viger kyrkan. Om någon inte vill viga samkönade, så viger kyrkan, och det fungerar. Kyrkan har sin ordning och det är inget problem i praktiken. Kyrkan viger. Det är dessutom inte rusning av samkönade par till vigsel. Då och då möter vi dem och vi viger. Det här är inget problem. Därför vill jag med skärpa säga, skapa inte ett problem som inte finns! Dessutom, använd nu inte mig och alla andra som gärna viger samkönade men som bejakar en teologisk mångfald i denna och många andra frågor i propaganda kring homofobi. Jag är inte homofob och det är inte kyrkan heller. Bär inte falskt vittnesbörd genom att vinna poäng om en homofobisk kyrka som inte finns. Jag betackar mig för att bli använd i den debatten. Fundera på vilken tjänst eller vilken otjänst som ni gör kyrkan när den här frågan blir den stora frågan!

En sak till, de villkor som finns för prästvigning är konstitutiva för kyrkan. Nu kommer ett nytt villkor. Vad blir nästa? Vi är en episkopal kyrka och vi måste ta våra biskopars teologiska ansvar på allvar. Vi måste lita på att den fråga som vi nu debatterar också finns med när de bedömer prästkandidater.

Nej till motion 2016:29 och bifall till Tillsyns- och uppdragsutskottet.

ANNA EKSTRÖM:

Ordförande! Jag vill börja med att yrka bifall till motion 2016:29.

Tänk er att yrkesgruppen lärare går ut och säger att man inte vill undervisa homosexuella. Detta måste vara valbart. Eller busschauffören som säger att jag kör samkönade par men alla mina kolleger gör det inte. För säkerhets skull har vi ibland en extrabuss, för det viktiga är att alla ska kunna åka buss. Det är väldigt viktigt. Detta skulle aldrig tillåtas. Hur gammal blir den läraren eller chauffören i yrket?

Varje yrkesgrupp har ett kall, och inom varje yrkesgrupp tillkommer det vissa saker, mer eller mindre specifika, som hör till. Yrket präst, vi döper, begraver, konfirmerar, viger, predikar m.m. Men hur kommunicerar vi?

Man kan tycka att min inledning var lite ... uh. Vad har det med den här frågan att göra? Lite förlöjligande? Lite pinsam, kanske? Men det är precis så som vår Svenska kyrkas verklighet ser ut idag. Vi har skapat en yrkesgrupp som kan säga, nej jag viger inte alla, jag säger nej till samkönade par, och detta är helt omöjligt att kommunicera. Frågan är nu, och det är därför motionen ligger på bordet, om vi vill fortsätta bygga på prästerskapets yrkesgrupp med präster som får Svarte Petter i handen, att jag har min vigning och där får jag välja. Det är klart att det kan finnas olika orsaker till att en präst och ett par inte klickar, och att man därmed kommer fram till att det inte är vi som ska genomföra denna vigsel tillsammans. Men skälet att säga nej till ett par ska inte vara på grund av dess könsordning eller könsuppdelning. Läronämnden framhåller att motionens förslag inskränker biskopars ansvar

och mandat. Jag håller med om detta. Vi har också en ordning där vi har tre stycken nedskrivna villkor idag för att bli präst som inskränker biskopens mandat. Vi kan inte viga någon till präst som inte är döpt, som inte är medlem i Svenska kyrkan eller har sagt sig villig att samarbeta med någon oavsett kön. Jag menar att vi behöver ett fjärde. Vi behöver inskränka biskopars möjlighet lite. Om inte denna motion skulle behövas eller detta fjärde villkor behövas, skulle det utgå från att alla biskopar nu har ett svar på hur ni faktiskt ska säkerställa att alla viger de som faktiskt vill bli vigda. Det är klart att man kan säga att Läronämnden är enig, där alla biskopar ingår, men i själva antagningen står ni ju faktiskt en och en biskop där kan ni inte mer än stå själva och säga varför en kandidat blir antagen eller inte. Skulle motionen inte behövas, skulle det betyda att alla biskopar går upp här idag och säger att det här är inget problem, för vi viger inte människor idag som inte skulle vilja viga samkönade. Vi skapar en kyrka med präster och ledare som tror sig kunna välja. När vi gör det idag och tror att de ska kunna jobba i 20–30 härliga år i vår fantastiska kyrka, vad innebär det? Låt oss viga präster som kan vara verksamma i många goda år och som viger alla. För vad är det värsta som kan hända när vi välsignar ett par, de blir välsignade, och Gud såg att det var gott.

JESPER ENEROTH:

Ordförande! Som förtroendevalda har vi en skyldighet att ta ansvar, inte bara för kyrkan utan också för hur vi beter oss mot varandra. Den här frågan berör. Den skapar starka känslor. Vi tycker olika. Men olikheten får aldrig stå i vägen för samförstånd och för gemenskap. Olikheten får inte heller ta överhand och föda hat och ilska. Olikheten får inte splittra vår kyrka. Jag måste säga att den ton som anförts i debattartiklar, på sociala medier och i bloggar gentemot inte bara motionen utan även de ledamöter som valt att skriva under är oroväckande och ovärdig vår kyrkliga gemenskap. I Svenska kyrkan ska ingen utsättas för diskriminering. Trots att vi i den här salen i mångt och mycket tycker olika så hoppas jag att vi i den här frågan kan mötas i den goda viljan och med målet att ingen ska utsättas för diskriminering. Jag yrkar därför å den socialdemokratiska gruppens vägnar avslag på motionen och avslag på utskottets förslag för att istället yrka på att kyrkomötet med anledning av motionen uppdrar åt kyrkostyrelsen att utreda frågan om vilka åtgärder som behöver vidtas i såväl kyrkorättslig mening som ur andra relevanta perspektiv för att säkerställa att ingen utsätts för diskriminering i samband med den kyrkliga handlingen vigsel, samt återkomma till kyrkomötet med förslag.

MATTIAS ROSENQUIST:

Ordförande, ledamöter, biskopar och ärkebiskop! Jag noterade efter förra sessionen att samtalstonen från Socialdemokraternas sida skruvades märkbart upp och jag uppfattade att Tillsyns- och uppdragsutskottets beredning faktiskt hade vissa tveksamheter när det gäller hur voteringen fungerade i utskottet.

Jag vill börja med att säga att jag starkt delar det Lisa Tegby anförde nyss. Jag känner också att jag aldrig skulle vilja bli gisslan för krafter som jag inte alls vill stå för. Till sommaren fyller kronprinsessan Victoria 40 år. När hon fyllde 30 år var jag med och förrättade en välsignelse vid ingånget partnerskap. Det var en fantastisk dag i Kalmar domkyrka. Nog fanns det ganska starka krafter som gav sig till känna där för det jag gjorde och ansåg att det var helt fel och galet. Jag är stolt över det som hände den dagen och jag är numera också glad för jag uppfattade att Jesper Eneroth, som är en god man, visar ett slags öppenhet och ödmjukhet för att vi faktiskt har en

väldigt problematisk fråga att hantera tillsammans. Jag noterar att Socialdemokraterna försöker söka försoning och förståelse, men jag uppfattar att de inte når ända fram. Det känns ändå som om vi inser att i vår tid av splittring, missförstånd och framför allt det här oerhört obehagliga tillvitarna varandra åsikter, egenskaper och placerar oss i grupperingar som vi inte delar. Det är en farlig väg för vår värld och det är definitivt en farlig väg för vår kyrka. Jag hoppas på större försök till förståelse från allas sida.

I övrigt yrkar jag givetvis på Tillsyns- och uppdragsutskottets förslag.

MARTA AXNER IMS:

Ordförande och kyrkomötesvänner! För ett år sedan motionerade jag i den här frågan tillsammans med några kamrater. Då ville vi lyfta fram att vi alla i teorin är eniga om vad det nuvarande regelverket innebär, att ingen ska diskrimineras.

Men riktigt så ser det inte ut i verkligheten. Jag och många med mig har nåtts av flera berättelser om att det i praktiken ibland är rätt svårt, att det tar så lång tid att få tag på en präst som kan viga, att paren vänder sig någon annanstans eller att det här bemötandet inte sker så gott som vi är överens om att det ska ske. Motionen som vi skrev då handlade om att se på den här frågan. Tyvärr var den så dåligt formulerad i själva att-satsen att den föll i utskottet och sedan tog utskottsdiskussionen en annan väg. Syftet däremot med det förslaget, andemeningen, är detsamma som nu är Jesper Eneroths yrkande som jag naturligtvis står bakom. Om det är så att det inte räcker med de här reglerna, som vi är överens om, om det krävs något ytterligare för att se hur stort det här problemet är, om det inte är något problem, då är det ju inte farligt att få det belyst. Jag tror däremot att det finns en del saker att göra i att se till att alla bemöts med ett välkomnande, som man har rätt till, och får den vigsel på goda villkor som man har rätt till enligt det regelverk som vi är överens om.

Jag yrkar bifall till Jesper Eneroths förslag.

MONI HÖGLUND:

Ordförande! Jag yrkar bifall till Tillsyns- och uppdragsutskottets förslag.

Som präst i Svenska kyrkan viger jag med glädje samkönade par. När jag nu säger nej till motion 2016:29 gör jag det av några anledningar. Jag önskar

1) att Svenska kyrkan också i fortsättningen ska vara en öppen och inkluderande kyrka, där alla är välkomna även den prästkandidat som i dagsläget inte kan tänka sig att viga samkönade par, att vi sida vid sida möter varandra med respekt i oliktankande just i den här frågan såsom vi gör i andra frågor där vi har oliktankande,

2) att kyrkan står upp för kärleken är inte avgörande av att prästkandidater och blivande präster förklarar sig beredda att viga samkönade. Kärleken ska vara en självklar del för oss i alla lägen på grund av att Gud själv är kärleken och Jesus Kristus är den herre som vi tillsammans lever för och finns i,

3) Kyrkan är och förblir en trovärdig aktör om den vågar stå kvar vid att det i kyrkan kan och får rymmas olika sätt att se på äktenskapet.

Det tenderar att bli en likriktning inom kyrkan som inte talar om öppenhet och likabehandling som motionärerna så förtjänstfullt efterfrågar.

Jag yrkar bifall till Tillsyns- och uppdragsutskottets förslag.

MAJ-LIS AASA:

Jag är ny och jag lär mig hur kyrkan fungerar. Jag undrar om vi har en Läronämnd, ska vi lyssna på den? Vad händer med vår kyrka om vi går emot våra biskopar? Vad händer med ett beslut 2009 om det blir ett nytt beslut? Gäller 2009 års beslut fortfarande eller vilken status får det beslutet?

Utlandskyrkan står för mångfald, den har högt i tak och jättelåga trösklar. Där får alla komma, där får alla ha olika åsikter.

Jag yrkar bifall till Tillsyns- och uppdragsutskottets förslag.

KATARINA GLAS:

Ordförande! Det här är en fråga som berör. Jag vill yrka bifall till Tillsyns- och uppdragsutskottets förslag.

Det fanns och finns en kampanj som heter Vi gillar olika. Jag tror att vi var många som deltog i den kampanjen. Jag tror att vi var många som fäste en sådan knapp på jackan eller som satte en sådan där bild på vår facebookside, Vi gillar olika, när den kampanjen kom. Att gilla olika är förstås jättefint och politiskt korrekt men det är också väldigt svårt. Vi har lätt att gilla olika men inte alla olikheter. Den här motionen 2016:29 vill värna rätten att vara olika på ett sätt men den gör det genom att kräva likhet på ett annat sätt. Jag vill ha en kyrka som viger samkönade par och det har vi, men jag vill inte vara med i en kyrka som är en åsiktskyrka som kräver likhet. Det finns beslut som säkrar att ingen ska diskrimineras i frågan om vigsel av samkönade. För mig är det gott och viktigt. I den världsvida kyrkan är vi i Svenska kyrkan en väldigt liten del. Vägen framåt för oss kan inte vara att driva oss mot att bli ännu mer lika. Vi behöver träna oss i att våga vara olika och att rymma olikhet. År 2009 tog kyrkomötet ett modigt beslut i den riktningen och det beslutet håller att stå på.

Bifall till Tillsyns- och uppdragsutskottets förslag. Våga gilla olika.

ERIC MUHL:

Ordförande, ledamöter i kyrkomötet och alla närvarande! Hur kommer man åt en sådan här situation med diskriminering och allt vad det kan innebära? Då tänker jag så här. Vigselordningen är en, den är inte två eller flera. Vi har en ordning i Svenska kyrkan som vi tog för några år sedan där vi sa att vi även skulle kunna viga samkönade par. Präster är inte tvingade att genomföra vigslar, men det är en del av kyrkans ordningar som vi håller oss till. Vi har en kyrkohandbok till vilken prästerna lovar att följa i gudstjänstlivet, man lägger löftet där. Det finns en ordning för vigsel som ingår där och den följer vi när vi gör vårt uppdrag och vår kallelse. Där har vi en mängd verktyg för att kunna hjälpas åt till ett gott bemötande. Det kan handla om att få in skrivningar i församlingsinstruktionen eller personalpolicy men framför allt att föra samtalet om hur vi bemöter våra församlingsmedlemmar och få dem att med glädje fira sin gudstjänst och ta emot Guds välsignelse. Jag gläder mig över att det som Öppen kyrka har drivit i den här frågan numera också ska kunna omfattas av POSK. Det känns väldigt tillfredsställande. Tack för det!

Jag tror att vi kanske skulle behöva lite mera underlag för att få lite saklig grund för den debatt som vi för nu. Det skulle inte skada. Kanske kan kyrkostyrelsen få ett sådant uppdrag. Jag är tacksam för Tillsyns- och uppdragsutskottets behandling och Läronämndens yttrande, och jag tycker att det är väldigt viktigt att vi håller de överenskommelser och avtal som vi har ingått när beslutet togs.

ANNA EKSTRÖM (REPLIK):

Tack, Eric och kyrkostyrelsen! Ser du inte på något sätt ett problem i Svenska kyrkans kommunikation där vi har ledare som säger att de inte tror på den typen av vigslar? Vi tror ändå på den typen av kyrka där det är valbart. Det måste ni ändå se som ett problem i kyrkostyrelsen. Det är ju inte guld och gröna skogar och bara kommunicera att det är en församling som ska viga, när det faktiskt är prästerna som utför det. Det här med att du gärna tar uppdraget, som (S) nu yrkar på, det är väl fint om ni får ett uppdrag. Men låt det inte bli ett uppdrag som bara blir en genväg för att komma bort ifrån motion 2016:29.

ERIC MUHL (REPLIK):

Jag talar inte å kyrkostyrelsens vägnar i den här frågan utan jag talar som ledamot i kyrkostyrelsen och också som representant för Öppen kyrka. Det vill jag framhålla här som ett svar på det. Visst ser jag problematiken, men jag tror inte att man kommer åt den med en vigningsfråga eller en skrivning i kyrkoordningen.

FREDRIK SIDENVALL:

Ordförande! I begynnelsen var ordet men så fattade kyrkomötet sitt beslut. Så vill vi ju inte att kyrkohistorien ska kunna beskrivas. För vår kyrkas tro och bekännelse är ordet inte bara något knutet till begynnelsen utan följer också det som på latin heter *verbum dei manet aeternum*, alltså Guds ord förblir för evigt. Vår kyrka är alltså inte en mänsklig sammanslutning. Enligt vår bekännelse, Uppsala mötes beslut, är det gamla och nya testamentets profetiska och apostoliska skrifter som är det rättesnöre gentemot vilket allting ska avgöras.

Nu talar vi om ordets ämbete, och ordets ämbete måste vara knutet till ordets sanning. Det är inte så att vi utan vidare kan jämföra kyrkan med varje jordisk arbetsgivare, som Anna Ekström nyss gjorde, och med varje slags yrke. Huvudmannen för kyrkan är Herren Jesus Kristus och det är hans vilja som vi måste utläsa. Därför kan man inte lägga på samvetena läror och principer som inte är grundade i Guds ord. Det är att göra våld på samvetena. Guds ord är som ett utsäde som ibland faller i den goda jorden. Också i vår tid kan en ung människa gripas av Guds ord, inte känna leda inför texterna utan läsa med hunger och törst och börja påverkas av ordets kraft och dynamik som påverkar den här personen och han eller hon upplever en inre kallelse att gå in i kyrkans tjänst. Då har den personen rätt att förvänta sig att möta företrädare för kyrkan, biskopar som står i tjänst för samma ord. Där kan det föras goda och viktiga samtal på vägen mot prästvigning. Ur detta ord kan det hämtas både övertygelser om hur Gud har tänkt det, med äktenskap och sexualitet. Ur samma ord kan det födas fram en modig medmännisklighet som driver en människa att ställa sig tillsammans med några som hamnat i utanförskap och förakt, kanske på grund av sin sexuella läggning och säga att jag delar inte din livsstil och jag kan se att det finns andra planer, men jag försvarar din rätt att leva och vara, och vill som en medmänniska stå fast vid kärleken. Det är de här principerna, tankarna, som måste finnas med när vi närmar oss frågor om villkor för prästvigning ...

Jag yrkar bifall till Tillsyns- och uppdragsutskottet.

CLAES BJÖRNDAHL:

Ordförande! Jag yrkar bifall till det förslag som Jesper Eneroth m.fl. har framlagt.

När man skriver en motion eller ställer sig bakom en motion gör man väl det i regel därför att man uppfattar att det är något som är problematiskt, något som man

eventuellt vill ändra på men kanske framför allt få till ett samtal omkring, för samtalet i sig har ju också ett värde. I ett gott och öppet samtal tar man ju intryck av varandra. Man tar intryck av de åsikter som förs fram, man tar intryck av sina samtalspartner. Vi tar t.ex. intryck av Läronämndens yttrande, och det är jätteviktigt, och vi tar också intryck av vad andra ledamöter i kyrkomötet säger på olika sätt. Det är väldigt viktigt att vi gör det, för ingen av oss sitter ju inne med hela sanningen. Det är viktigt att vi alla tar intryck av det.

För oss i ÖKA har det lett oss till att vi vill ställa oss bakom yrkandet av Jesper Eneroth. Vi tror att det är en bättre väg framåt än den motion som några av oss var med på tidigare.

Bifall till Jesper Eneroths yrkande.

BIRGITTA SÖDERFELDT:

Jag tycker som många andra här att detta är en viktig fråga och att det gäller att se framåt. Det togs upp att det har ändrats så mycket de senaste decennierna, och det har det gjorts med t.ex. synen på hur man lever samman i en samkönad relation. Nu handlar det om unga människor som ska gå in i prästyrket eller andra tjänster i Svenska kyrkan och som kanske ska arbeta ett halvt sekel framåt. Det är viktigt att man då ser till att de människorna inte kan gå in i det uppdraget med en syn som hör till forntiden. Jag tyckte att det är viktigt med den här motionen när den kom upp förra året. Jag har med glädje skrivit på den här motionen 2016:29 efter diskussion i hela ViSK-gruppen. Jag tycker också att det är viktigt att, som Claes framhöll, vi kan få en bredd i det här, att det viktiga är inte vad som exakt står på papperet utan att kyrkan har ett inkluderande sätt. Ingen ska behöva mötas av: ”Nej, jag viger inte dig till äktenskap, därför att du bla bla bla ...”, lika lite som vi andra i andra yrkesgrupper kan diskriminera människor på de grunderna.

Jag yrkar bifall till Jesper Eneroths förslag.

FREDRIK SIDENVALL (REPLIK):

I ett samhälle med människor med en mångfald av olika religionstillhörighet, samfundstillhörighet, kan man inte bara hävda att en särskild ståndpunkt hör forntiden till. Då har vi inte den möjlighet att respektera. Bland diskrimineringsgrunderna finns ju också frågan om religiös tillhörighet. Där måste vi vara beredda på att respektera och möta människor från en mängd olika trostraditioner, för vilka ordningen med ett heterosexuellt äktenskap är en självklarhet. För att uttrycka det milt är det en förenkling av frågeställningen. I tiden hör alla människor till som nu finns.

BIRGITTA SÖDERFELDT (REPLIK):

Jag menar inte att man inte skulle kunna möta de människorna som har den inställningen, men om man har den inställningen ska man inte välja att gå in i en tjänst i Svenska kyrkan.

FREDRIK SIDENVALL (REPLIK):

Hela bibeln är tillkommen för ungefär två tusen år sedan senast och kan hävdas till hela sitt innehåll höra forntiden till. Det som präglar en trons människa är ju att detta ord blir levandegjort i nuet och att man får en kallelse till att kommunicera det, förmedla det rakt in i tiden och bidra in i sin samtid som salt och som ljus och som

en vägvisare till frälsning och evigt liv. Om man har den övertygelsen, har man en plats i tjänst i kyrkan.

ANNA EKSTRÖM (REPLIK):

Tack, Birgitta, för det stora stöd du har gett till motion 2016:29. Tack även till Claes och Jesper och andra som har skrivit på. Att detta yttrande kommer ser jag som att det finns en väg framåt. Jag förstår att Läronämndens svar har gjort att man har känt att... *kan vi verkligen gå emot Läronämnden?* Vi ska också komma ihåg att det finns en ordning för när Läronämnden och kyrkomötet inte är eniga. Det går att vara oeniga. Tack för allt stöd och tack för vägen framåt.

HELENA ELMQVIST:

Ordförande! Vigningslöftet och synen på äktenskap är centrala frågor i många prästers kall och tjänst. Vid förändringen 2009, som öppnade för samkönade äktenskap, fördes en stor debatt och diskussion inom kyrkan då olika fromhetsinriktningar hade och har väldigt olika uppfattningar i frågan. Vid förändringen i kyrkoordningen gavs löften om att olika äktenskapssyn fortsatt skulle få rymmas inom Svenska kyrkan, och att de som inte är beredda att viga samkönade har en väjningsrätt. Frågan om äktenskapssyn ska inte vara ett villkor för prästvigning. Ett löftesbrott som detta vore ett svek gentemot respekten för olika fromhetsinriktningar, vilket är en förutsättning för att kyrkan ska kunna hålla samman. Ansvar för att vigsel blir utförd vilar på kyrkoherden och församlingen, inte den enskilde prästen.

Mot bakgrund av detta instämmer jag i Tillsyns- och egendomsutskottets förslag om att motion 2016:29 ska avslås

ARON EMILSSON:

Ordförande! Det refererades tidigare till kampanjen Gilla olika. I den här frågan kan man väl säga att en del gillar lika, en del gillar olika, så vi gillar olika helt enkelt.

Den här frågan är också allvarigare än så. Förvisso rör den här motionen 2016:29 att de som framöver kommer att vigas till prästtjänst blir tvungna att ställa upp på ordningen om att också viga samkönade par. En del refererar till det och menar att därför påverkar det inte de nuvarande präster som har en mer klassisk syn på vigsel och äktenskapet. Det öppnar ändå en Pandoras ask och en ny skiljelinje som vi har lyckats överbrygga sedan löftet gavs 2009 om att det är kyrkan, församlingen, som ansvarar för att alla blir vigda. Att öppna upp för en ny splittring och delning av åsikts- och fromhetsläger när det råder stora spänningar i vår kyrka, när många av oss vet genom kontakter och när vi lägger örat mot marken i församlingarna, att flera präster upplever både utfrysning och viss vuxenmobbing i sina församlingar om man har en mer traditionell eller klassisk syn på äktenskapet, så kan vi inte spä på den konflikten med en uppmaning och ett villkor om att ska du vigas till präst i framtiden måste du ställa upp på nuvarande intellektuell trend om att du måste vara övertygad om den äktenskapssyn som kyrkan nu står bakom. Det måste finnas respekt mellan olika fromhetsinriktningar, ett ryggstöd bakom löftet att det är församlingen som ansvarar för vigsel och inte den enskilda prästen. Ett stort antal präster valde i ett upprop eller uppror, när ordningen kom till att underteckna just ett upprop mot den nya ordningen. Det får man ha respekt för. Att sedan majoritetsbeslutet blev att vi ska ha den nya vigselordningen för samkönade, det får man också ha respekt för. Om vi inte kan respektera den enskilde prästen med sin övertygelse då kan vi inte heller leva utifrån den respekten ...

ANDERS ROOS (REPLIK):

Aron, bara en liten randanmärkning. Du sa att en ändring av beslutet inte kommer att påverka de präster som för närvarande är i tjänst. Självklart gör det det, därför att som varande vigd präst i Svenska kyrkan kan jag bara inte åse hur mina efterträdare kommer att påverkas. Vi står i en kedja och det är av betydelse för mig som nu i tjänst, nästan ur tjänst, varande präst hur mina framtida kolleger kommer att ha det.

ARON EMILSSON (REPLIK):

Vad jag menade var ju snarare att, när en del använder det argumentet som täckmantel för att bifalla motionen, de präster som utför sitt ämbete idag inte ska tvingas in i en nyordning utan bara framtida prästkandidater, så tycker jag att det inte håller. Vi står i en historisk länk, vi står i en historisk kedja, och det håller absolut inte som argumentation för att stödja motionen. Om vi ser den nyordning som är på väg och den splittring som riskerar att följa. då har vi ju alla ett ansvar att agera. Jag instämmer i den problemsynen.

ANDERS ROOS (REPLIK):

Vi står i någonting ännu mycket mer, ännu något mycket större än en historisk tradition. Vi står i den apostoliska successionen som sträcker sig århundraden och årtusenden tillbaka. Det är så att vara präst i Svenska kyrkan.

BERTIL MURRAY:

Ordförande! Jag läser ur Apostlagärningarna 9:18. Då var det som om fjäll hade fallit från hans ögon och han kunde se igen.

Jag vill rikta ett tack till motionärerna och reservanterna. Ni har hjälpt mig att bättre förstå den partipolitiska kulturen i kyrkomötet och i Svenska kyrkan, den kultur som alltid riskerar att bryta oss som kyrka. Var det, är det tänkt att det ska genomföras ett löftesbrott. Nej, säger motionärerna och reservanterna. Det går inte att tala om löftesbrott därför att inget löfte i en demokratisk organisation kan ges längre än mandatperioden ut. Jag citerar rakt av de argument som jag har hört. Inget löfte kan ges längre än mandatperioden ut. Så tänker man i ett partipolitiskt sammanhang i Svenska kyrkan. Kan man gå emot en enig Läronämnd, ett enigt biskopsmöte? Javisst, vi hörde det nyss också. Det är bara det att det är reglerat på det sättet att det är lite svårare, men i grunden är det kyrkomötet, den här samlingsenheten och ingen annan, som beslutat i lärofrågor. Läronämnden är en tröghet i sammanhanget men inte mer än så. Nu har (S) dragit tillbaka sitt stöd för motion 2016:29. Det betyder inte, efter vad jag hört så här långt, att man har ändrat sig i sak. Däremot har man insett att det är politisk harakiri att fullfölja det hela fram till en omröstning och istället har man lagt ett förslag. I sak har inte någon röst hörts att inte detta fortfarande borde vara önskvärt att lägga ett tvång på prästkandidater. Jag menar att det här utomordentligt tydligt visar följderna av en partipolitisk kultur. Om vi ändå tillsammans istället som kyrkomöte kunde hitta ett annat sätt att vara kyrka och kyrkomöte.

Avslag till motion 2016:29 och avslag på tilläggsyrkandet.

JULIA KRONLID:

Ordförande! Jag stödjer Tillsyns- och uppdragsutskottets förslag till avslag på motion 2016:29. Jag har också ett förslag till tillägg till motiveringen av avslaget. I betänkandet som behandlar den här motionen finns det en särskild mening av Bertil

Murray, tidigare talare här, där det framgår att följande motivering har tagits bort från utskottets övervägande:

Det står klart att införandet av ett nytt villkor för prästvigning av det slag som föreslås i motionen ses som ett löftesbrott.

Det framgår också i denna särskilda mening att det var sju av femton som stödde den här formuleringen, men den togs bort. Jag tycker att det här är en viktig poäng att det är just ett löftesbrott, och jag yrkar därför på att kyrkomötet beslutar att den här skrivningen ska tilläggas i motiveringen till avslag på motionen. När beslutet fattades om att införa vigsel för samkönade par gjordes ett löfte att präster inte skulle tvingas att viga mot sin övertygelse. Det kan ju ha påverkat personers val i att stödja eller inte stödja det här beslutet, så därför tycker jag att det är allvarligt om man bryter det här löftet idag. Om vi vill vara en kyrka som inte ska diskriminera någon ska vi varken diskriminera homosexuella eller präster som har en annan övertygelse. Vi måste kunna ha utrymme för flera olika åsikter inom Svenska kyrkan. Det är en av de viktigaste sakerna som vi måste tänka på när vi fattar det här beslutet imorgon.

Bifall till Tillsyns- och uppdragsutskottets förslag med avslag men med mitt tilläggsyrkande.

ANNA EKSTRÖM (REPLIK):

Jag vill yrka avslag på ditt tilläggsyrkande om att få in det som ett löftesbrott. Det är ingen som är vigd idag som ska tvingas enligt denna motion. Fokus är också förflyttat. 2009 var ju fokus på att vi faktiskt behövde öppna upp och göra en vigsel för alla. Idag är fokus på att akta de väldigt få kandidaterna som vi ändå kan prästviga och som inte vill göra allt som präst. Jag tycker att vi ska hålla kvar fokus på att välsigna de som vill bli välsignade. Det är där vi ska ha fokus, kära vänner.

JULIA KRONLID (REPLIK):

Ordförande! Jag tycker inte att vi kan se det så enkelt som att det inte är ett löftesbrott, eftersom de som nu är i tjänst inte skulle påverkas av det här beslutet. Det blir ju ändå den långsiktiga konsekvensen att du kan inte utbilda dig till präst om du inte avger ett löfte att viga samkönade. Hade man vetat om att det skulle bli den slutgiltiga utgången av beslutet den dagen man fattade beslutet om att införa vigsel av samkönade par i kyrkan, så kanske det hade påverkat hur man hade sett på det här när det inte längre skulle finnas någon samvetsfrihet för präster. Jag tycker fortfarande att man absolut kan se detta som ett löftesbrott om motionen skulle stödjas. Jag tycker också att det är en viktig poäng som framkommit tidigare, att det kan finnas andra skäl till samvetsfrihet för präster.

WANJA LUNDBY-WEDIN:

Jag yrkar bifall till det särskilda yrkande som är lagt av Jesper Eneroth. Jag vill också säga att det är mycket viktigt som är sagt här i talarstolen både av de som står bakom yrkandet och de som står bakom utskottets förslag och för den delen också mycket viktigt som är sagt om motion 2016:29. Jag vill betona att det handlar inte nu om diskussionen om rätten att tycka olika, rätten att tolka ordet olika för de som är anställda i Svenska kyrkan som präster. Den frågan handlar inte vårt yrkande om, det yrkandet pekar inte alls på 2009 års beslut. Vi pekar inte alls på något om vigningslöften.

Vi måste ha respekt för att varandra. Vi står inte här och är supertaktiska för att inte begå politisk harakiri, verkligen inte. Syftet med de som ställer sig bakom

motionen var tanken att vi ville försäkra oss om människors lika värde och lika rätt att bli behandlade på ett juste sätt. Nu har vi lyssnat in den här debatten men innan dess lyssnade vi också in och läste Läronämndens yttrande. Med respekt för Läronämndens yttrande har jag och många med mig beslutat sig för att lägga motionen åt sidan och istället se om vi kan komma längre på vägen, att våra präster faktiskt har olika syn på vigsel idag. Samtidigt måste vi resonera kring att det är olika syn men samtidigt ska vi värna våra medlemmars lika rätt till lika behandling när de vill låta sin kärlek bli manifesterad genom en vigsel i Svenska kyrkan. Vi måste jobba vidare med hur vi ska kunna garantera att ingen diskriminering sker i samband med vigsel. Jag tycker att det på intet sätt är ett förslag som ger för handen att vi här smyger in något annat än det faktum att vi värnar människors lika rätt till att bli behandlade lika i det ögonblick de vill vigas.

Jag yrkar bifall till det förslaget och vill bara betona detta att olikheten inte får stå i vägen för samförstånd och gemenskap. Olikheten får inte heller stå i vägen för människors lika värde och lika rätt till att inte bli diskriminerade.

BERTIL MURRAY (REPLIK):

Om det var så att er grupp har tagit intryck av det som Läronämnden sa, så var det ett senkommet intryck, för det var inte alls på det sättet som samtalet fördes i utskottet. Det visar sig ju i den reservation som fanns i utskottet och Läronämndens yttrande hade kommit betydligt tidigare. Det är nog lätt att få intrycket ändå av att det här är en omvändelse under galgen, så att säga.

WANJA LUNDBY-WEDIN (REPLIK):

Du har säkert rätt i det. Men är inte det det fina med demokratin. Det fina med att vi i demokratisk ordning möts med lite olika synsätt på de sakfrågor vi diskuterar här. Man tar faktiskt intryck och tänker att det där var kanske inte klokaste vägen. Det var ju en metod vi valde i motionen. Nu väljer vi istället att fundera på hur vi kan gå vidare för att garantera utfallet, alltså icke-diskrimineringen. Vi kanske resonerade annorlunda då och sedan har vi talat vidare om det och vi har lyssnat också med andra kolleger här i kyrkomötet. Det är alltså inget som är gjort under galgen utan ett sätt att se till att vi garanterar just människors lika behandling.

BERTIL MURRAY (REPLIK):

Då skulle jag fortfarande vilja höra dig eller någon annan från gruppen uttrycka detta att det var fel tänkt i detta förslag att sätta stopp för nyprästvigningar. Idag står vi inte längre för den uppfattningen. Vi menar att man oberoende av hållning i vigselfrågan ska kunna vigas till präst. Det skulle vara ett underbart klargörande att höra detta.

WANJA LUNDBY-WEDIN (REPLIK):

Du kommer inte att få höra mig säga det idag, men däremot få höra mig säga att jag hoppas att det här är en fråga som vi håller levande tillsammans och ser hur vi kan utveckla framöver. Jag tror att det är så. Den här frågan är så stor och viktig att det inte kan handla om att vi bara möts i en konflikt utan vi måste försöka mötas och se om det går att hitta en enighet på vägen. Där är jag beredd att diskutera den frågan.

LARS STJERNKVIST:

Jag ska fortsätta på samma tema som Wanja och Bertil var inne på. Jag har blivit inspirerad av Nils Gårders inlägg, om ni kommer ihåg det, som sa ungefär samma sak som Bertil, apropå det förslag som Jesper ännu inte hade lagt, att jag tycker att förslaget är förståeligt men jag är orolig för nästa steg. Jag ser det här som ett slags taktisk manöver för att man egentligen vill åstadkomma något annat än det som faktiskt står i förslaget. Därför vill jag vara övertydlig till Nils och andra, att jag står för kompromissen. Jag står för det förslag som jag står bakom idag, därför att den är en följd av det lyssnande och det lärande som står över Bertil, de intressen som finns hos nomineringsgrupper och personer, intressen och andra intressen. Det innebär ju inte att den för all evig tid är skriven i sten. Det är precis som Lisa Tegby var inne på. Gud förbjude och kyrkomötet att vi alla alltid lovar att tycka precis likadant som vi gör nu. Hemska tanke att jag skulle tycka likadant som för 40 år sedan. Lisa beskrev värtaligt hur hon under 40 år förändrat sin uppfattning.

Jag står för kompromissen, jag står för det beslutet, jag respekterar det och jag kommer att försvara det om inte någon, lika ömsint som Jesper och andra har försökt föra frågan framåt, övertyga mig om att det faktiskt är dags att förändra någonting i framtiden. Vem vet, Nils, det kanske är du som om några år ömsint tar mig i handen och säger att nu ska vi ta ett ytterligare steg. Lovar du att ha samma respekt för lyssnandet och lärandet som är så viktigt i en öppen folkkyrka, då vet man aldrig, jag kanske kommer att välja att följa dig. Det är inte någon taktisk manöver. Det är respekt för den demokratiska process som Wanja Lundby-Wedin beskrev.

Bifall till Jesper Eneroths förslag.

BERTIL MURRAY (REPLIK):

Den här öppenheten som du så varmt talar om skulle naturligtvis kunna ta sig två olika uttryck i omröstningen i morgon och i fortsättningen om tilläggsförslaget går igenom, nämligen på så sätt att man talar sig samman för att få en majoritet kring ett beslut i frågan eller att man talar sig samman för att få en enhet i kyrkomötet i frågan. Skulle det handla om det senare, då skulle jag gärna ställa mig bakom det som du säger. Vi vet ju också att kutymen är att nå majoritet i frågor.

LARS STJERNKVIST (REPLIK):

Jag vet inte om jag riktigt förstod det där inlägget därför att för mig handlar lyssnande och lärande om att faktiskt på riktigt ta intryck av varandra. Men om man kräver att den som man har kompromissat med eller den som man har lyssnat på och den som i samtalet har förändrat sin uppfattning måste underkasta sig andras åsikter eller ta avstånd ifrån sina tidigare ståndpunkter, då blir det oerhört svårt att få en hållbar kompromiss som faktiskt fungerar. Jag menar igen verkligen allvar med att jag står för den här kompromissen och tycker att den är resultatet av någonting som jag hoppas kyrkomötet enigt kan ställa sig bakom eller med en bred majoritet.

BERTIL MURRAY (REPLIK):

Om tilläggsförslaget skulle gå igenom skulle jag i så fall vilja vända mig till dig och andra och säga att låt oss i sådana fall verkligen sitta ner och samtala i frågan. Inte enbart utifrån att kyrkostyrelsen diskuterar frågan eller något sådant utan låt oss som har olika ståndpunkter i frågan på djupet möta varandra och samtala med varandra. Det skulle kunna vara en väg.

LARS STJERNKVIST (REPLIK):

Det är precis det jag försöker säga, att det jag uppskattar så mycket med våra möten här är just att jag uppfattar det som ett väldigt ärligt och uppriktigt lyssnande. Det vore förskräckligt om det samtalet skulle upphöra i och med detta. Jag hoppas verkligen att vi efter det här beslutet, oavsett vilket beslutet blir, fortsätter ett verkligt öppenjärtigt samtal där vi båda är så öppna att vi försöker förstå varandras argument.

DAG SANDAHL (REPLIK):

Ordförande! Jag för ett öppet samtal, men vad samtalar vi om. Det som kallas tillägget har vi inte fått se. Det har anförts en enda gång och jag har inte hjärna nog att komma ihåg alla subtiliteterna. Jag har aldrig varit med om att kyrkomötet samtalar om ett papper vi inte har fått se. För 40 år sedan var det inte så, eller 37 i alla fall. Alltså, det är ett rimligt krav att vi på papper får tilläggsyrkanden när vi ska debattera. Det här går inte. Detta säger jag i replik till Lars för vi har nämligen inget redaktionsutskott här som fixar och trixar sakerna.

NILS GÄRDER (REPLIK):

Tack Lars för att du, om jag rätt förstår dig, menar att 2009 års beslut är gällande och uttryck för Svenska kyrkans mening i denna fråga. Det ser jag som positivt och jag hade sett det som förträffligt om det särskilda yrkandet hade innefattat en bekräftelse av detta. Det som gör mig betänksam är dock under vilken punkt vi resonerar. Det ärende vi behandlar är initierat genom en motion som gäller prästers vigningslöften och fråga om, som det hette i yrkandet också, kyrkorättslig reglering av det och att det ska bli föremål för utredning. Jag sa i mitt första anförande att vi har tidigare idag behandlat en annan motion angående bemötandet och den tycker jag hade förtjänat bifall. Nu talar vi om en kyrkorättslig reglering och ...

LARS STJERNKVIST (REPLIK):

Dag, jag håller verkligen med dig om att det är klart att man ska få chansen att se förslagen ordentligt och begrunda dem innan man tar ställning. Jag hoppas att debatten fortsätter så pass länge så att du verkligen hinner ordentligt begrunda. Jag tror ändå att det är rätt många av oss, efter att ha lyssnat på Jesper och andra, har förstått andemeningen i det här förslaget.

Nils, jag menar verkligen allvar med att jag står bakom det här förslaget. Att kompromissa, att försöka väga in olika uppfattningar, att lyssna och lära av andra är inte ett taktiskt manövrerande utan ett uttryck för en djup respekt för den ömsinhet som måste präglade oss i den här församlingen.

NILS GÄRDER (REPLIK):

Jag skulle värdesätta det samtalet, och jag är mycket intresserad av detta som jag skulle vilja kalla frågan om äktenskapslöften och äktenskapslöftenas innebörd, som jag uppfattar som kärnfrågan. Jag måste medge, och det har ni förstått, att jag tänker på en annan forntida skrift, den om hästen som togs in genom stadporten.

MAGNUS EK:

Ordförande! Jag börjar med att ställa mig bakom centerpartiets linje, som föredrogs av Jerker Alsterlund. Det är inte på alla sätt en okomplicerad fråga det här. Vi har en

lång historia av att debattera frågan. Det är kanske just debatten som har jagat upp mig i talarstolen. Jag blir ganska upprörd över den här debatten. Vi slänger oss med ordet diskriminering men vi verkar tappa bort det som brukar nämnas som diskrimineringsgrund och kanske den diskrimineringsgrunden som vi ska fundera över i Svenska kyrkan, nämligen hur välkomna är personer med en annan än heterosexuell läggning. Om man har en erfarenhet av att röra sig i hbtq-organisationer, prata med dem om deras syn på samhället och deras syn på kyrkan, vet vi att vi har ett otroligt förtroendeunderskott. Jag känner inte alla här i salen och jag har inte varit ute i alla stift och församlingar, men jag har en stark upplevelse av att hbtq-personer är underrepresenterade i såväl den här salen som bland kyrkans anställda och bland de som är varmt engagerade i Svenska kyrkan. Det här kommer inte utan anledning. Det här förtroendeunderskottet finns av en anledning för vi har varit dåliga på att ta i det från kyrkans sida. Jag säger inte att det är grund till en diskriminering men jag tror att vi ska fundera på hur vi tar debatten i det här, för vi vet att vi har ett förtroendegap att bygga upp. Vi ska vara försiktiga med att slänga oss med ord som diskriminering hur som helst. Jag tror att vi ska fundera på hur vi har bemött hbtq-personer genom historien och framför allt hur vi vill bemöta dem i framtiden.

Jag har personligen varit väldigt kluven kring motion 2016:29 som ligger till grund för den här diskussionen. Jag ser vilka svårigheter det skulle kunna innebära ifall man ålägger nyvigda präster att uttala sig om att man ställer sig positiv till att viga samkönade par. Men jag har också djupt känt att vi kommer i ett läge där ingen behöver fundera på om man är välkommen i kyrkan eller om man kommer att bli välkomnad av kyrkans företrädare. Jag skulle önska att det här perspektivet också ligger med även när vi kommer ihåg diskussionen vi haft 2009 eller andra år, att vi faktiskt minns det perspektivet också. Vilket bemötande har vi haft och vilket bemötanden ska vi ha i framtiden? Det är därför som jag är så glad över att vi har ett yrkande från Jesper Eneroth som inte pratar om att tvinga nya präster att uppge det ena eller andra men fokuserar just på hur går vi vidare. Hur säkerställer vi återigen att personer känner sig välkomna i Svenska kyrkan oavsett sexuell läggning, oavsett vem man älskar? Jag hoppas att vi kan komma så långt att vi i alla fall ger kyrkostyrelsen i uppdrag att utreda hur vi kommer dit och så kan vi ta ställning till de förslagen när de kommer.

ÄRKEBISKOP ANTJE JACKELÉN:

Ordförande! Fyra små punkter.

1. Det här är inte en fråga om homofobi. Ett enigt biskopsmöte står bakom stödet till samkönade relationer. Samkönade par har rätt till vigsel på samma villkor som par av olika kön. Prästers vigselrätt och vigselplikt är redan nu identiska i båda fallen.

2. Det tänkta vigningskravet skiljer sig väsentligt från det om tjänstgöring med andra i vigningstjänsten oavsett kön, därför att ett ifrågasättande av kvinnor som präster, leder till att det sås tvivel kring själva sakramentsförvaltningen. Därmed är det en fråga om själva bekännelsen såsom den formuleras i Augsburgska bekännelsen och därför konstitutiv för kyrkan. Det är Läronämndens skäl nr 1. Det är alltså villkoret som är konstitutivt, inte beslutet.

3. Det nu föreslagna kravet ligger inte på denna konstitutiva nivå. Det reglerar endast en aspekt av kandidatens framtida ämbetsutövning. Det finns en sådan mängd aspekter som på goda grunder inte uttrycks i den aktuella paragrafen i kyrkoordningen. Vi reglerar t.ex. inte hur kandidaten ska tänka kring vigsel av frånskilda

eller par där någon lider av en allvarlig sjukdom eller hur kandidaten ska engagera sig för barnkonsekvensanalys, hur entusiastisk han eller hon ska vara inför arbetet med konfirmander, hur klimatsmart han eller hon ska leva.

4. Det som rör grundläggande aspekter av en framtida ämbetsutövning hör inte hemma i en bestämmelse i den aktuella paragrafen i kyrkoordningen utan i den ganska omfattande lämplighetsprövning som ingår i stiftets arbete och särskilt i biskopens vigningsansvar. Det är Läronämnden skäl nr 2. Dessutom vore det bra om vi även i denna fråga lyckas hålla ihop det episkopala och det synodala ansvaret.

DAG SANDAHL (REPLIK):

Ordförande! Det konstitutiva kan inte läggas till grund när man måste ta en växel från det ena till det andra, från den faktiska frågan till den fråga som görs till en bekännelsefråga. I USA har man en konstitution. Den kan inte kompletteras på annat sätt än genom att man har ett *amendment*, att man lägger till någonting till konstitutionen. Konstitutionen i sig själv kan man inte ändra. Man kan säga att vi har gjort ett tillägg till konstitutionen med det här kravet. Men då kan vi göra ett tillägg till, nämligen det vi nu kan besluta om i så fall, vilket krav vi ska ha i fortsättningen. Då är jag med Antje och säger att vi kan lägga till att man måste vara vegetarian och liknande och inte köra några andra bilar än miljösmarta bilar. Vi kan fortsätta i det oändliga. Men det konstitutiva är en sak och det måste tillbaka till någonting som gällde före 1997.

ANNA EKSTRÖM (REPLIK):

Ordförande! Tack, Antje! Jag förstår att Läronämnden inte vill ha in ett fjärde i kyrkoordningen, men hur ska det då säkerställas att biskopar väljer lämpliga kandidater genom lämplighetsprövningen? Hur säkerställer vi den prövningen? Hur säkerställs de lämpliga kandidaterna? Historiskt sett har detta inte varit lätt. Historiskt sett måste man väl ändå kunna ifrågasätta lämplighetsprövningarna. Jag välkomnar att det sker någonting, för i Läronämndens svar saknar jag hur vägen framåt är.

ÄRKEBISKOP ANTJE JACKELÉN (REPLIK):

Vägen framåt är naturligtvis det kontinuerliga arbetet med omfattande lämplighetsprövningar. Det finns ingen som helst anledning att tro att bara för att en kandidat säger ja på denna punkt, är kandidaten lämplig på alla andra områden eller tvärtom. Det viktiga är ju att det ingår i en samlad bedömning av en kandidat, andlig mognad osv. och vi kan aldrig reducera lämplighetsprövning till en sorts checklista, där biskopen ska kolla av om det är check i rätt box, då behöver vi till slut inte ha biskopar heller. Det är en omfattande lämplighetsprövning. Någonstans kommer de också till frågan om vi har (och det kan jag säga som inte gör antagningar längre) förtroende för våra biskopar, och det tror jag att vi kan ha.

EVELINA JOHANSSON:

Jag vill inte vara smartare än Nils Gårder och det behöver jag inte vara heller. ”Hör du som har öron att höra med”, står det i skriften, och jag hör ingen som har förnekat den ursprungliga avsikten att stödja motion 2016:29. Jag hör den öppna vägen framåt, det är tydligt vart man vill gå.

Jag vill tala om en annan glömd grupp och ett annat förtroendeunderskott. Det är inte präster, det är tjänligt att sätta fokus på präster trots att vi ska vara allas tjänare.

Ändå betraktas vi ofta som något slags myndighetspersoner och det ger intrycket att man sparkar uppåt i sin argumentation. Men det här gäller lekfolket. Lekfolket, som finns runt om i församlingarna i alla delar av vårt land, är kvinnor och män i alla åldrar. Tro inte annat. Det här är inte någon gamm'folkspryl. Det här gäller barnfamiljer, ungdomar, medelålders och pensionärer som bär den uppfattning om äktenskapet som motionärerna vill ska vara diskvalificerande för prästvigning och som man vill utreda om det eventuellt ska dit hän. Det är dessa människor som har fått löfte att rymmas och beredas utrymme i Svenska kyrkan med sin uppfattning om äktenskapet. Man måste inte bli präst för att få plats i Svenska kyrkan. Alla måste inte få vara präster, det är ingen rättighet. Föreställ er ett politiskt parti (jag vet att många av er är medlemmar i sådana) och tänk er att vi sa till en grupp i partiet att det finns plats för er också men ni får på inga villkor bli ministrar. Alla kan ju inte vara ministrar, men att säga till en viss grupp i partiet att just ni är inte ens i teorin påtänkta under några som helst omständigheter, kan man verkligen säga att de människorna ges utrymme i partiet, att de får plats? Skulle det inte talas om en andra klassens medlemmar och skulle vi inte ge dem rätt som säger det? Så känner de män och kvinnor, i synnerhet ungdomar eller barnfamiljer med uppväxande barn, som en dag skulle kunna gå in i kyrklig tjänst. Så kommer de att känna om de i morgon nås av beskedet att kyrkomötet har antagit motion 2016:29 eller ens vill utreda något som syftar i den riktningen. Så känner de som då är på väg att bli en andra klassens medlemmar.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag och avslag på tilläggsyrkandet.

NILS GÅRDER (REPLIK):

Det är väl helt riktigt att jag innefattade också detta med att man måste se på prästkandidaterna på samma sätt som man ser på kyrkans medlemmar i den meningen att man ska kunna inta olika ståndpunkt när det gäller äktenskapslöftena. Jag skulle vilja tillägga att när riksdagen antog den nya lagstiftning som gäller för vigsel och äktenskap så var just ett fundament att man inte skulle förplikta trossamfund att i alla avseenden följa det som är möjligt inom lagstiftningens ram. Det förslag som nu läggs fram eller som man vill utreda vidare är just att göra den begränsningen av utrymmet inom kyrkan.

EVELINA JOHANSSON (REPLIK):

Tack Nils! Jag håller med dig om detta och den lagstiftningen är ju oproblematisks precis som vår ordning i Svenska kyrkan med olika uppfattningar och väjningsrätt är oproblematisks, delvis på grund av hur vigsel faktiskt bokas. Det är inte så att man knackar på hemma hos prästen och sedan slår den prästen igen dörren i ansiktet på ett samkönat par för att man inte vill viga. Ring till expeditionen, säger man i de flesta församlingar, till präster, musiker, vaktmästare osv., ta inte bokningar på kyrkliga handlingar själva. Uppmana istället till att ringa pastorn. Där bokar man sin vigsel och man får i allmänhet inte veta vilken präst som ska viga förrän det är bestämt och klart och prästen ringer upp och på ett trevligt sätt bokar vigelsamtal. Bemötandet sker först i samband med att bokningen faktiskt är gjord och vigselförrättare utsedd, och därför går det rätt och bra till.

KJELL PETERSSON:

Ordförande! Motion 2016:29 och tillhörande debatt har utelämnat vissa elementära eller grundläggande saker. Att förrätta vigsel är ju något som statsmakten har

överlåtit till oss och regleras i äktenskapsbalken, som Nils Gårder nyss sa. Där står det ju att behörig att vara vigselförrättare är ”sådan präst eller annan befattningshavare i ett trossamfund som har förordnande enligt lagen om rätt att förrätta vigsel inom trossamfund”. Det är Kammarkollegiet som utfärdar sådana förordnanden. Det står vidare i äktenskapsbalken att den som är behörig att viga ”är inte skyldig att förrätta vigsel”.

När man hör den här debatten är det som om detta över huvud taget inte hade med oss att göra. De som vill ha en förändring borde ju först diskutera hur man ska agera när äktenskapsbalken ser ut på det sätt som den gör. Om det är så att man vill ändra på detta, tycker jag att de nomineringsgrupper som har nära förbindelse med politiska partier kunde se till att den här sista bestämmelsen togs bort i äktenskapsbalken, därför att då vore ju saken en helt annan.

Jag yrkar bifall till Tillsyns- och uppdragsutskottets avslag av motionen.

BO HANSON:

Ordförande! Jag yrkar bifall till Jesper Eneroths förslag som är en begäran om en utredning, men många av debattörerna tycks redan veta vad utredningen ska komma fram till. Det tycker jag att vi får överlåta till beredningen.

Jag kan berätta att jag var erbjuden att underteckna motionen men avstod från det av lojalitet med det beslut som fattades 2009, där vi fick igenom beslutet genom att säga att flera uppfattningar får finnas. Jag tyckte då att det var för tidigt att springa ifrån det uttalandet som man gjorde då, och därför tyckte jag att motionen inte är riktigt bra. Däremot innebär Jesper Eneroths begäran om en utredning inget som helst löftesbrott. Det enda som fick mig tveksam var egentligen Läronämndens yttrande, som jag tyckte var mindre välbetänkt. Biskoparna säger att vi ska ha förtroende för dem och det har vi väl alla i ganska stor utsträckning, men Läronämnden har inte fått det på delegation att avgöra någonting. De ska yttra sig.

Jag kan berätta att Per Eckerdal i Göteborg brukar säga att man inte äger sitt ämbete som präst utan det ska disponeras av kyrkan. Jag tycker att det gäller på samma sätt för biskoparna. De kan inte begära att få slippa några instruktioner. De kan behöva instruktioner, de behöver använda sitt eget omdöme också men det var det som fick mig att tveka om jag trots allt skulle stödja motionen.

Nu finns ju här Jesper Eneroths förslag och jag yrkar bifall till det.

BO HEROU:

Ordförande och ledamöter! När vi gick in genom den där dörren eller den dörren för ungefär två timmar sedan då skulle vi bl.a. diskutera en motion om vigningsfrågan. Sedan har det glidit över till diskriminering och nu diskuterar vi öppna samtal enligt ett förslag som vi ännu inte har sett. Det är intressant. Jag skulle egentligen vilja fortsätta där Nils Gårder slutade, ni vet det där om hästen och muren, trojanska hästen, och vi vet ju vad skedde sedan med kyrkan eller rättare sagt med Troja i den delen.

Vi har ju sett att rättsfrågan eller det vi skulle diskutera har förskjutits hela tiden här till något som vi inte ens vet vad det är. Understundom försöker jag hålla ordning på fullmäktigeförsamlingar, bolagsstyrelser och också bolagsfullmäktige. Just det här med att den tyngsta frågan i det här den ska vi få veta imorgon. Jag tycker inte om det. Trots den ödmjukhet och betygande ärlighet som Wanja och Lars visar oss här är jag väldigt tveksam till det här.

Jag yrkar avslag till motion 2016:29, alltså bifall till Tillsyns- och uppdragsutskottets yttrande. Utan att ha sett utan bara har fått uppläst för mig yrkar jag definitivt avslag till Jesper Eneroths förslag.

DAG SANDAHL (REPLIK):

Ordförande! Bo Herou är en erfaren svensk militär och en prydnad för den svenska krigsmakten som bataljonsassistenten som går vid sidan om överstelöjtnanten och ser till att han inte gör bort sig. Nu krävde inte Bo att vi skulle ajournera oss en halvtimme för att hämta papperet. Det vore kanske ändå inte fel att göra detta. Ajournering 30 minuter så att man får läsa papperet, men hur gör vi sedan med debatten när vi ska diskutera något helt annat än det som låg på bordet. Har vi problem eller har vi problem?

NILS GÅRDER (REPLIK):

Med tanke på vem som sa det tillåter jag mig att uppfatta det så att Jesper Eneroths yrkande är att vi ska utreda prästers vigningslöften och att vi ska göra det med utgångspunkt ifrån i vad mån deras uppfattning om äktenskap ska vara avgörande. Det är ju en grundläggande utredning angående riktigheten i 2009 års beslut. Det kan inte handla om hur man ska bemöta, för det behandlade vi i ett annat ärende, som vi nu har sagt ett otal gånger, utan det handlar om utredning av villkor för prästvigning.

ORDFÖRANDE CARINA ETANDER RIMBORG:

Nu är det så att Jesper Eneroths förslag är utdelat i era fack, men nu kommer jag också att läsa upp Jespers förslag, så att ni har hört det:

Att kyrkomötet med anledning av motionen uppdrar åt kyrkostyrelsen att utreda frågan om vilka åtgärder som behöver vidtas i såväl kyrkorättslig mening som ur andra relevanta perspektiv för att säkerställa att ingen utsätts för diskriminering i samband med den kyrkliga handlingen vigsel, samt återkomma till kyrkomötet med förslag.

ERIK SJÖSTRAND:

Ordförande! För mig känns det viktigt att påpeka att vi debatterar prästers vigningslöfte och vigsel av samkönade par. Som ledamot av kyrkomötet uppfattar jag att det är oerhört besvärande att den här frågan inte känns ordentligt beredd i utskotten och att vi förefaller hamna i ett liknande läge som förra året.

För mig förefaller det här yrkandet, som nu lästes upp och som ligger i våra fack, att platsa mycket bättre i debatten om bemötande av personer utanför heteronormen som vi debatterade igår och fattade beslut om i morse. Jag uppfattar att de som har talat för yrkandet siktar ditåt och inte främst siktar in sig på prästers vigningslöften. Om det är det som åsyftas i förslaget med att vi ska utreda åtgärder i kyrkorättslig mening, undrar jag hur yrkandet står i relation till Läronämndens yttrande. Det känns viktigt för mig att få ordning i detta innan beslut fattas.

DAN SARKAR:

Svenska kyrkans sprack inte 2009, men det gick hål i henne. Ur det lilla hålet har det sipprat en liten men oerhört dyrbar ström av präster, prästkandidater och gudstjänstfirare som varje år sedan dess har lämnat Svenska kyrkan.

Ni, som idag vill öppna för risken att det här hålet blir ännu lite större, frånsäger er framöver rätten att klaga på att det är så svårt att få bra och nya prästkandidater i era stift, präster i era församlingar och gudstjänstfirare i era kyrkor. Se upp, så att ni inte får den kyrka som ni strävar efter.

ANNA EKSTRÖM (REPLIK):

En snabb replik, Dan. Tänk så många som även har kommit in genom det hål du pratar om.

MARJA SANDIN-WESTER:

Jag hade inte tänkt säga något i debatten men jag kan inte låta bli. Jag vill bara säga, å mina och Miljöpartister i Svenska kyrkans vägnar, att vi ställer oss bakom Jesper Eneroths förslag. Vi börjar närma oss ett kyrkoval, vilket gör att vi för det första naturligtvis vill lobba för våra egna nomineringsgrupper men också berätta om Svenska kyrkan och tala om vad den står för. Rösträttsåldern är 16 år inom Svenska kyrkan och det betyder att det är väldigt många ungdomar som vi vänder oss till och det är ju de som ska ta över efter oss. Vi vill ju förklara att Svenska kyrkan är en modern kyrka, en kyrka där alla människor respekteras utifrån alla dess olikheter, och då känns det väldigt konstigt att det finns en yrkesgrupp inom Svenska kyrkan som kan väljas bort, exkludera, vissa människor. Det känns helt fel, tycker vi.

Bifall till Jesper Eneroths förslag.

FREDRIK SIDENVALL (REPLIK):

I söndags var det domssöndagen. Det gav ett perspektiv till livet, att allt inte bara handlar om oss människor emellan utan i en relation som till slut avgörs av den treenige Guden. Vi präster vigs till vårt ämbete med den stora räkenskapsdagen för ögonen. Vi har hela tiden det perspektivet att leva i trohet, i sanning och i kärlek, i trohet mot kyrkans Herre, och det gör prästämbetet unikt. Det är ju också rent rättsligt att det finns domar i Europadomstolen som har upphävt kyrkans beslut som är diskriminerande mot enskilda ämbetsbärare, alltså präster kan också omfattas av diskrimineringslagar. Det finns det domslut på och jag hoppas att de perspektiven kommer med.

LARS-JOHAN HALLGREN:

Ordförande och ledamöter! Personligen är jag av den uppfattningen att partipolitiken ska hållas på ett minimum här i kyrkomötet. Detta liggande förslag kan jag tyvärr inte tolka som något annat än ett typiskt vänsterförslag. Vi ska inte diskriminera, men vi ska varken diskriminera åt det ena eller andra hållet.

Beslutet från 2009 års kyrkomöte var en bra kompromiss som fungerat för de flesta, och dessutom med löftet att man inte ytterligare skulle inskränka prästers möjlighet till prästvigning, ett löfte som jag nu tolkar som att man försöker bryta. Är vi löftesbrytare? Fråga er själva det.

Nu försöker Socialdemokraterna och vänstern m.fl. att flytta fram positionerna. Man använder alltså kyrkan och kyrkomötet som ett politiskt redskap. Jag kan inte tolka det på något annat sätt.

Jag vill därför å det starkaste yrka på avslag på förslaget och bifall till Tillsyns- och uppdragsutskottet med Julia Kronlids tilläggsförslag.

JESPER ENEROTH (REPLIK):

Ordförande! Jag ska bara nämna att yrkandena nu finns utdelade i alla fack. Det är olyckligt att det blev så här. Man kunde i ett tidigare skeende ha ajournerat mötet så att alla på lika villkor kunde ha tagit del av yrkandet. Jag hoppas att vi fortsatt har en bra och givande debatt, för det är viktigt. Jag delar inte föregående talaresh syn på vad socialdemokratiska gruppens intentioner är. Jag står fast vid det jag sa i mitt inledningsanförande att vi som förtroendevalda har en skyldighet i hur vi betar oss mot varandra men också gentemot vår kyrka. Jag hoppas att vi nu trots våra olika fromhetsinriktningar, trots våra olika ingångsvärden, kan samlas kring den gemensamma synen att diskriminering inte ska förekomma.

HANS-OLOF ANDRÉN:

Ordförande! Jag har varit med ganska länge i kyrkomötet men det här var en ganska förvirrande debatt måste jag säga. Jag tror inte att jag tidigare har varit med om att vi pratar om något som vi inte vet vad det handlar om.

Jag vill ifrågasätta om det här yrkandet kan anses vara berett genom den behandling som ärendet har fått i Tillsyns- och uppdragsutskottet. Jag har snabbt tittat igenom både motionen och utskottets betänkande, och ordet diskriminering förekommer inte i något av dem. Därför vill jag, ordförande, ställa en ordningsfråga om detta tilläggsyrkande är ett berett ärende som vi har möjlighet att ta ställning till idag.

ORDFÖRANDE KARIN PERERS:

Ledamöter! Det här förslaget har vi fått del av i presidiet. Vi har stämt av med kyrkomötets sekreterare och med rättschefen. Bedömningen är att förslaget ligger helt enligt vad som är berett i utskott, och därför kan förslaget läggas i kyrkomötet.

Det händer i kyrkomötet att det läggs förslag under pågående debatt och vi har ingen riktig rutin för hur de presenteras. Man kan tänka sig att de kunde presenteras direkt på storskärm eller som nu att de läggs i era fack. Det avgörande är ju att förslagen kommer att justeras och sedan blir det för alla grupper betänketid över natten till dess att vi i morgon ånyo öppnar detta som ett ärende och då är det beslutsomgång.

KATARINA WEDIN:

Ordförande! Jag hade inte tänkt gå upp i det här ärendet men nu när jag hämtat det här papperet tänker jag att det är viktigt att vi noterar om vi ska ta det här tilläggsyrkandet som Jesper kom med, att kyrkomötet med anledning av motion 2016:29 uppdrar åt kyrkostyrelsen att utreda frågan om vilka åtgärder som behöver vidtas i kyrkorättslig mening. Där har vi ju redan sagt att vi anser att det behöver göras och att det ska vara kyrkorättsligt. Det är ju en sak om man säger att det här ska vara en öppen fråga. Det är viktigt att vi tittar på det innan vi fattar beslut i morgon så att vi inte i och med det redan har gett en instruktion till att vi anser att det är människor som diskrimineras.

Jag vill också tillägga, så att jag inte uppfattas som en homofob, att jag är oerhört glad för det beslut vi har i Svenska kyrkan med vigsel av människor av både samma och olika kön.

Det finns ju en del yrkesgrupper, t.ex. läkare, om man skulle ha samma inställning där att det är en individ som har kravet på sig att t.ex. utföra aborter för att få legitimation, då skulle vi inte kunna ha väldigt många läkare som jobbar inom andra grupper. Det är inte exakt parallellt men det finns ändå liknande situationer där man

av olika etiska, religiösa eller andra övertygelser ändå väljer bort vissa delar. Då handlar det mer om en arbetsrättslig fråga. Om man har en församling med bara en präst, då är det naturligtvis knepigt att anställa den prästen, liksom att om jag vill jobba som gynekolog och inte kan bli anställd om man i och med det inte kan erbjuda det som vi har beslutat i Sverige om att vi ska kunna erbjuda.

Det viktiga är att det är kyrkan som viger och att vi inte ska ha den här individualistiska inställningen att vi ska tvinga alla in i samma. Vi borde ha möjlighet till två olika syner.

JAN G NILSSON:

Ordförande och alla ni övriga! Kommer ni ihåg juristen som kom in rätt sent igår och talade om att han inte begrep så mycket av teologin? Nu är jag här igen, för nu har jag fått det här papperet i handen. Det är något som vi jurister gillar, att läsa papper. Det står i extrayrkandet så här att ”kyrkomötet föreslås besluta att kyrkomötet med anledning av motionen uppdrar åt kyrkostyrelsen att utreda frågan om vilka åtgärder som behöver vidtas” och sedan behöver jag inte fortsätta längre. Vad jag hänger upp mig på är att det står ”utreda frågan om vilka åtgärder som behöver vidtas”. Det betyder alltså att man förutsätter att det ska vidtas åtgärder. För mig skulle det möjligen kunna stå så här, ”att utreda frågan om åtgärder behöver vidtas”. Det är en helt annan sak.

När det gäller teologin blev jag lättad när huvudmotionären gick upp och jämförde en präst med en busschaufför, för då fattade jag, trodde jag. För mig framstår den här busschauffören som homofob medan ju prästen, han eller hon, inte är det. Om jag har förstått rätt, är det så att den präst, som inte vill viga samkönade par, för sig själv ser den handlingen han eller hon skulle utföra, som vi jurister betraktar som en nullitet, dvs. det är en icke-handling och därför vill man inte göra det. Det har ingenting att göra med hur man ser på människorna som man ska viga. Det är alltså en trosfråga och jag har väldigt svårt att koppla det med busschauffören.

Jag instämmer naturligtvis i det här att vi riskerar att komma dithän att de som har gått in i det här idag kommer att drabbas senare också.

ANNA EKSTRÖM (REPLIK):

Hjulen på bussen ... Jan, att jämföra dig med en busschaufför det innebär att du blir inte busschaufför om du inte viger alla. Jag tror att vi alla är överens om att vi kommer aldrig att få en ordning där vi har en extra buss i någon grannförsamling eller i någon grannkommun som står redo för att den här busschauffören inte skulle viga alla, för det är så verkligheten ser ut i Svenska kyrkan, att församlingen har någon i beredskap. Kyrkoherdar måste veta vilka som viger eller inte viger, vi måste veta vilka som gör det eller inte gör det. Det är den ordningen jag skulle vilja komma bort ifrån.

JAN G NILSSON (REPLIK):

Jag hängde inte riktigt med det här med busschauffören i alla fall.

Det är ju så att vem som viger är väl inte det viktiga utan att det blir gjort. Så har jag uppfattat är vad som gäller idag. Kyrkoherden ska se till att det finns någon som gör det.

MARGIT BORGSTRÖM:

Ordförande! Jag har lyssnat nu i snart två timmar och jag är ganska förundrad över att det är så få som talar om vad Guds ord säger. Det är ytterst få som har nämnt det. När Läronämnden har gjort sin bedömning av det här ärendet är jag övertygad om att Läronämnden har mer kunskap i Guds ord än vad många av oss har som sitter här och kan bedöma efter vad Guds ord säger. Guds ord har inte bedömning efter ålder, som någon sa med anledning av att det snart är kyrkoval och vi vill vända oss till många ungdomar. Guds ord vänder sig inte på det sättet och det ska vi vara noga med i kyrkan. Det är därför vi har så mycket tapp i kyrkan att vi inte står fast med det ord som ska predikas. Kristendomen har överlevt i Sverige på grund av att vi har haft en kyrkoordning i kyrkan, att vi har förkunnat samma sak år efter år efter år, och det har varit byggt på Guds ord. Börjar vi att kompromissa kommer det efter ett år en ny kompromiss, och om några år kommer det en ny kompromiss. Vi måste stå fast vid det som kyrkan ska stå för.

Du nämnde om ett litet hål, Dan Sarkar, och det är sant. Vi ska inte fråga oss varför folk lämnar. Idag lämnar människor kyrkan därför att man ser ingen trovärdighet, kyrkan flackar hit och dit och har ingen bestämd ordning på något. Det går inte att ha det så för vi måste stå fast. Jag tror att Läronämnden har ett gott inflytande i vad Guds ord säger och kan ge en god linje för oss.

Jag yrkar på Tillsyns- och uppdragsutskottets förslag.

TORGNY LARSSON:

Ordförande! Jag menar att vi måste dra lärdom av vår historia. Själv har jag till våren varit präst i 50 år och har varit kyrkoherde i ett antal olika församlingar.

Det är några frågor som har varit dominerande i kyrkdebatten under de här 50 åren, vigsel av frånskilda, kvinnors tillträde till prästämbetet, kyrka och stat. Ibland har jag funderat på hur det kunde ha blivit bättre. I sak, tycker jag för min del, att besluten har blivit bra, men innan vi kom dit har det varit väldigt mycket käbbel, om jag ska använda det ordet. Vi behöver ha samtal. Frågan, som nu är aktuell här, kommer att fortsätta att debatteras på olika sätt i samhället. Det är viktigt att vi då för samtal inom kyrkan. Jag menar att det yrkande som Jesper Eneroth har lagt säkerställer frågan om ett fortsatt samtal på högsta nationella nivå inom Svenska kyrkan, alltså inom kyrkostyrelsen eller på annat sätt. Jag tycker också att det är viktigt att vi försöker att ha balans och sans i debatten och över huvud taget inom kyrkan.

Jag yrkar bifall till Jesper Eneroths yrkande.

EMMA HEDLUNDH:

Ordförande! Äntligen står utskottsrepresentanten i talarstolen! Jag talar alltså för Tillsyns- och uppdragsutskottet och vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag att avslå motion 2016:29. I motionen föreslås ett nytt villkor för prästvigning, ett villkor som innebär att man som blivande präst ska förklara sig villig att viga par av samma kön.

För utskottet är det och har varit under hela diskussionen en självklarhet att varje människa som kommer i kontakt med Svenska kyrkan ska bemötas med respekt. Det innebär i det här fallet att en människas sexuella läggning aldrig någonsin får spela roll för bemötandet. Det innebär också att det i linje med 2009 års vigselbeslut ska vara möjligt för en präst i Svenska kyrkan att ha en äktenskapssyn som säger att äktenskapet gäller man och kvinna på samma sätt som det är möjligt att ha synen att

par av samma kön självklart kan ingå äktenskap enligt vår kyrkas ordning. Att olika synsätt inte ska leda till att någon nekas kyrklig vigsel görs klart i Läronämndens yttrande över motionen. Ansvaret för att kyrkliga handlingar utförs ligger som flera redan har sagt inte på den enskilda prästen utan på kyrkan som helhet, vilket i praktiken innebär att kyrkoherden eller i förlängningen kontraktsprosten eller biskopen ska se till att de par som vill bli välsignade också blir det.

Ännu viktigare i Läronämndens yttrande är det faktum att man enhälligt avvisar införandet av ett fjärde villkor för prästvigning. De tre villkor som finns idag är av för Svenska kyrkan konstitutiv karaktär. De är nödvändiga för att giltigheten i t.ex. sakramentsförvaltning eller vigningar inte ska hotas. Den karaktären har inte det föreslagna fjärde villkoret, vilket innebär att det bör avvisas. Ytterligare ett skäl för detta är att införandet av ett nytt villkor skulle begränsa biskoparnas vigningsansvar, vilket återigen enligt en enig Läronämnd skulle strida mot vår kyrkas ordning som säger att biskopen i sitt uppdrag har att göra en självständig prövning av ett stifts prästkandidater. En inskränkning av ansvaret för denna prövning bör inte göras.

Jag vill också framhålla att Läronämnden i detta ärende för första gången sedan ordningen infördes gör bedömningen att den särskilda beslutsordningen för lärofrågor 11 kap. 18 § kan bli tillämplig. Det innebär att biskoparna kan besluta att begära denna ordning om de finner att ett förslag inte bör genomföras därför att det strider mot Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. Frågan är om vi vill hamna i den situationen.

Jag yrkar bifall till Tillsyns- och uppdragsutskottets förslag att avslå motion 2016:29.

NILS GÄRDER (REPLIK):

Jag har lite svårt att förstå hur man kan framställa motivtexter som yrkanden, alltså att man ska beskriva verkligheten på ett visst sätt och att vi skulle fastställa att det är så. Det måste ju vara någon typ av uppdrag, åtgärd eller avslag. Om jag yrkar att vi ska fastställa att det är fint väder, tror jag inte att det kommer att bli bifallet.

ÄRKEBISKOP ANTJE JACKELÉN:

Jag vill bara avisera att biskopsmötet kommer att sammanträda och ta ställning till frågan om särskild beslutsordning ska gälla.

Beslut i ärendet återfinns i kyrkomötets protokoll, § 151.